

PROPOJENÍ PRŮZKUMU S PALEBNÝMI A ÚDERNÝMI PROSTŘEDKY

Jedním z úkolů RMNO pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1984—1985 bylo stanoveno: „Zkoumat možnosti a v praxi realizovat bezprostřední spojení průzkumných prostředků všeho druhu s prostředky ničení a na tomto základě vytvářet a osvojovat si využívání průzkumných palebných systémů.“ Ke splnění tohoto úkolu byla uskutečněna řada opatření v přípravě štábů a vojsk. Některé otázky jsme procvičovali při armádních velitelsko-štábních a divizních taktických cvičeních. Při komplexním cvičení sil a prostředků průzkumu byly otázky zkracování doby pro předávání výsledků průzkumu palebným prostředkům sledovány jako výzkumný úkol. Poznatky z této oblasti jsme získali i teoretickým rozpracováním a praktickým procvičováním činnosti průzkumných a palebných prostředků RVD.

Teoretické závěry o možnostech praktické realizace tohoto úkolu v současných podmínkách i v blízké perspektivě ukazují značnou rozdílnost názorů. To se projevuje jednak v nejednotném chápání obsahu používané terminologie (systémy nebo komplety), ale i v možném složení a funkci průzkumných palebných systémů nebo kompletů, jejich velení, řízení apod. Nejsou respektovány současně možnosti a zásady použití sil a prostředků některých druhů průzkumu při rozboru jejich začle-

ňování do složení těchto systémů nebo kompletů. Projevují se názory, které pochybují o nezbytnosti zabývat se uvedenými otázkami do té doby, než budou vyvinuty technické prostředky průzkumu a přenosu zjištěných informací, které umožní řešit problém obdobným způsobem jako např. v armádě USA.

S cílem objasnit možnosti využití sil a prostředků vhodných druhů průzkumu při zjišťování přesných údajů, zejména o nepřátelských objektech 1. pořadí ničení a jejich včasné předávání palebným a úderným prostředkům, stanovit organizační a technické předpoklady k podstatnému zdokonalení tohoto procesu a přispět k řešení otázek, které ovlivňují postupné vytváření průzkumných palebných (úderných) systémů nebo kompletů na operačním a taktickém stupni, jsme uspořádali vojenskovodeckou konferenci.

Aktuálnost a vysoká naléhavost řešení těchto otázek vyplývá mj. ze stále rostoucí mobility a pohyblivosti vojsk i bojových prostředků pravděpodobného nepřítele. Jak potvrzují rozbor, může být v pásmu fronty 70—80 % objektů nepřítel, které mohou ve velmi krátké době změnit svůj prostor. Z tohoto počtu je značná část objektů 1. pořadí ničení. Uvedené skutečnosti podstatně ovlivňují jak

organizaci a vedení průzkumu, tak i způsob použití vlastních vojsk a prostředků ničení. Především tím zásadně vzrůstá počet nepřátelských objektů, které musí být ve prospěch celkových výsledků operace a boje nepřetržitě a **přednostně** průzkumem všeho druhu (přesně a včas) zjištěny a palebnými prostředky účinně ničeny.

Možný charakter příští války, zejména bude-li zahájena a ve svém počátku vedena pouze konvenčními zbraněmi, vyžaduje věnovat zvláštní pozornost otázkám efektivního využívání vlastních palebných a úderných prostředků k ničení nepřátelských prvoradých objektů konvenční, výsoce přesnou municí. Předpokladem toho je však nejen vysoká kvalita prostředků ničení, ale i průzkumu, který musí zabezpečit jejich efektivní použití.

V souvislosti s tím je nezbytná integrace vhodných sil a prostředků průzkumu s prostředky ničení do průzkumných a palebných (úderných) systémů nebo kompletů, které by byly schopny nepřátelské, zejména objekty 1. pořadí, zjišťovat a zároveň i ničit. Vysoké účinnosti těchto systémů nebo kompletů lze proto v současné době dosáhnout pouze účelným organizačním učením sil a prostředků různých druhů průzkumu, palebných a úderných prostředků i orgánů velení, včetně jejich vzájemného propojení, které umožní rychlý přenos informací o přesně zjištěných objektech nepříteli a řízení palby a úderu v době blízké času jejich zjištění. Při řešení otázek začleňování sil a prostředků vhodných druhů průzkumu do složení průzkumných a palebných (úderných) systémů nebo kompletů je třeba vycházet především z jejich možností zjišťovat přesné údaje pro palbu a úderu a předávat je prostředkům ničení v téměř reálném čase. Tento požadavek vylučuje především složité organizační vazby a dlouhé přenosové cesty od sil a prostředků průzkumu k palebným a úderným prostředkům. Mimo to je nutné vyloučit ty druhy průzkumu, jejichž přesnost zjištění rozmístění objektů (cílů) není dostatečná (např. rádiový a radiotechnický průzkum), nebo které vzhledem ke zvláštnostem činnosti i současně zavedených spojovacích prostředků a způsobů spojení, jež neumožňují zatím předání průzkumových zpráv v čase blízkém reálnému, nemohou být k tomuto účelu využity (agenturní a speciální průzkum). Jde rovněž o takové, které jsou již součástí jiného palebného systému (průzkumné prostředky PVO). Začleňování, ale i bezprostřední propojování sil a prostředků jiných druhů průzkumu než dělostřeleckého a vzdušného s pro-

středky ničení, je tudíž spojeno s určitými problémy.

Je všeobecně známo, že sil a prostředků průzkumu, jež nejsou organickou součástí palebného systému, nebude nikdy takové množství, aby je bylo možné rozdělit s určením pouze na průzkum cílů pro palbu a úderu a na průzkum situace nepříteli. Proto je nutné úsilí vždy soustřeďovat na hlavní směry, objekty a činnost nepříteli.

Na základě podrobné analýzy možností jednotlivých druhů průzkumu, zejména z hlediska přesnosti zjištění souřadnic objektů (cílů) a včasnosti předání podkladů pro palbu a úderu, plní tyto požadavky především dělostřelecký, vzdušný a částečně i vojskový průzkum. Je zřejmé, že nebude vždy možné zabezpečit dostatečný počet sil a prostředků průzkumu pro průzkumné a palebné (úderné) systémy nebo komplety k zjišťování všech důležitých objektů nepříteli pro jejich potřeby, a že tyto budou nuceny k efektivnímu ničení objektů nezbytně využívat hodnotově a dostatečně přesné údaje předávané jinými druhy průzkumu, které do těchto kompletů (systémů) začlenit nelze. A obráceně pro komplexní hodnocení možností a pravděpodobného zámyslu nepříteli budou využívány i údaje sil a prostředků průzkumu, které zjišťují „pouze“ podklady k použití prostředků ničení.

Komplexní použití všech vhodných sil a prostředků různých druhů průzkumu vybavených moderními technickými prostředky, včetně spojovacích k utajenému přenosu informací, napojených na prostředky automatizace velení a přenosu dat, je jediným předpokladem zabezpečení správné funkce průzkumu jako první části procesu „průzkum — velení — palba“.

Proto nelze souhlasit s názory, že řešení problému vytváření a správné funkce průzkumných a palebných (úderných) systémů či kompletů spočívá v odstranění problémů a modernizaci jenom těch druhů průzkumu, které v současné době splňují požadavky na přesnost a včasnost. Bude nezbytné postupně a cílevědomě modernizovat i ty druhy průzkumu, u nichž jsou předpoklady k plnění uvedených požadavků po vybavení příslušnými technickými prostředky průzkumu a spojovacími prostředky (vojskový, speciální průzkum apod.).

Základními silami a prostředky k zjišťování podkladů pro použití průzkumného a palebného kompletu **taktického stupně** může být především organický dělostřelecký průzkum, včetně dělostřeleckých

průzkumných vrtulníků. Ke zvýšení možnosti tohoto kompletu je nezbytné usilovat o postupnou jeho modernizaci, ale i o urychlení vývoje a zavedení bezpilotních prostředků vzdušného průzkumu taktického určení.

Z hlediska možností jiných druhů průzkumu vševojskové divize je účelné využít ve prospěch průzkumného palebného kompletu část orgánů vojskového průzkumu (2-3 SPzH) z počtu průzkumného praporu divize nebo průzkumných rot pluků. Do jejich složení můžeme začlenit i dělostřelecké pohyblivé pozorovatelné. Přitom však je třeba počítat s tím, že tyto průzkumné orgány budou mimo zjišťování podkladů pro palbu a údery využívány i k plnění jiných průzkumných úkolů. Kromě toho je nutné na místě velení průzkumného palebného kompletu zabezpečit odposlech zpráv vzdušného průzkumu. K použití kompletu mohou být využívány vhodné průzkumové údaje zjištěné i dalšími orgány vojskového průzkumu divize, které neplní úkoly přímo v jeho prospěch.

Při vytváření průzkumných úderných kompletů na **operačním stupni** lze předpokládat, že základními silami a prostředky začleněnými do jejich složení budou prostředky vzdušného průzkumu frontového a průzkumného letectva, které tvoří přímou součást těchto kompletů. Přitom frontové letectvo bude využíváno i k ničení nepřátelských objektů formou úderného průzkumu, a to jak samostatně, tak i v součinnosti s orgány speciálního průzkumu po navedení na cíl. Při prolamování PVO nepříteli půjde i o vojskové letectvo. Kromě nich mohou být ve prospěch průzkumných úderných kompletů vševojskových armád využity i jednotlivé vzlety bezpilotních prostředků vzdušného průzkumu (VR-3 REJS) s televizní aparaturou (ČIBIS-B). Stejně jako na taktickém stupni bude nezbytné k vedení úderů využívat vhodné údaje získané orgány speciálního průzkumu frontu nebo armád, a to zpravidla po doplňkovém vzdušném průzkumu.

Je třeba reálně vidět, že přes případné včlenění určitého počtu sil a prostředků různých druhů průzkumu do průzkumných a palebných (úderných) systémů nebo kompletů bude problém získávání přesných a včasných údajů pro palbu a údery řešen pouze částečně a svým způsobem dočasně. Potřebnou kvalitu průzkumu ve prospěch prostředků ničení mohou v další perspektivě zabezpečit pouze vhodné radiolokační a jiné radioelektronické prostředky vzdušného průzkumu, schopné zjišťovat přesné podklady pro palbu a

úderu na velké vzdálenosti, ve spojitosti s prostředky automatizace velení, výpočetní techniky a přenosu dat, které umožní předávání výsledků v reálném čase.

Perspektivně vytvářené průzkumné a palebné (úderné) systémy nebo komplety by měly:

- umožnit zjišťování polohy objektů a cílů nepříteli za všech povětrnostních podmínek, ve dne i v noci do vzdálenosti, která odpovídá dosahu prostředků ničení s vysokou přesností, s využitím zejména prostředků vzdušného průzkumu,

- zajistit včasné zhodnocení všech důležitých informací o zjišťovaných objektech (cílech) a jejich klasifikaci z hlediska požadovaného pořadí ničení,

- zabezpečit utajený a proti rušení odolný přenos údajů o zjišťovaných objektech jak orgánům velení, tak prostředkům ničení v čase blízkém reálnému,

- stanovit nejvhodnější palebné nebo úderné prostředky, které zabezpečují efektivní zničení zjištěných objektů a cílů.

Do jejich zavedení je však nezbytné hledat a efektivně využívat všech možností vhodných druhů průzkumu (v současné době zavedené, ale i plánované nebo vyvíjené technické prostředky), výpočetní techniku a prostředky přenosu dat.

Nynější technické možnosti a omezení nedovolují napojit průzkumné orgány, které plní úkoly v sestavě nepříteli utajený a zabezpečený přenosem dat, na automatizovaný systém velení a řízení, jenž pracuje na vlastním území. Vzhledem k tomu bude třeba řešit vzájemné propojení vhodných sil a prostředků průzkumu s palebnými a údernými prostředky z hlediska druhů průzkumu, stupně velení, organizace spojení a zejména s ohledem na dosahy a provozně technické náročnosti spojovacích prostředků. Současně je však nezbytné zabezpečit vývoj a zavedení nových spojovacích prostředků, které by umožnily utajené předávání výsledků průzkumu bez pracovního šifrování a dešifrování zpráv a tím i zdokonalení systému spojení s průzkumem.

V souvislosti s tím je nutné mít na zřeteli, že využívání údajů jednotlivých druhů průzkumu prostředky ničení, mimo údaje vzdušného a dalších druhů průzkumu začleněných do složení průzkumných a palebných (úderných) systémů nebo kompletů, bude zapotřebí zabezpečovat řídicími stanovišti průzkumu jednotlivých stupňů. Ukazuje se, že tuto otázku je možné řešit předáváním získaných údajů od řídicích stanovišť průzkumu paralelně pro-

středkům ničení i orgánům velení daného stupně, včetně řídicímu stanovišti RVD a místu řízení dělostřeleckého průzkumu. K tomu přizpůsobit technické vybavení autonomní spojovací soustavy zpravodajských orgánů tak, aby umožňovala i napojení prostředků automatizace a výpočetní techniky.

Zásadní řešení problémů při zdokonalování velení průzkumu, zvyšování jeho operativnosti, spolehlivosti, především však přesnosti a včasnosti zjišťování i předávání jeho výsledků ve prospěch prostředků ničení vidím v postupné automatizaci velení a řízení průzkumu při efektivním

využití výpočetní techniky a prostředků přenosu dat. Jde o proces organizace průzkumu, shromažďování, vyhodnocování, evidence, ochrany a zobrazování průzkumných údajů. Současně je třeba řešit i otázky předávání zpráv uživatelům a zejména manipulaci s podklady pro palbu a úder.

S tím pochopitelně vzroste potřeba zvyšování odborných znalostí. Bude nutné zaměřit přípravu zpravodajských orgánů, velitelů i štábů průzkumných svazků a útvarů na využívání těchto prostředků, zabezpečit vybrané prvky velení výpočetní a přenosovou technikou a zpracovat vhodné programy a operačně taktické úlohy.

Vytváření průzkumných a palebných (úderných) systémů či kompletů ovlivní kromě jiného i zásady použití vojsk, přehodnocení některých jejich úkolů a způsobů vedení bojové činnosti a pochopitelně se odrazí i v zásadách organizace a způsobech vedení průzkumu. Nový význam a obsah budou mít i otázky přípravy štábů a vojsk, včetně zpravodajských a průzkumných orgánů. Myslím, že bude nutné realizovat požadavky na úpravy organizačních struktur, zavádění nových technických prostředků a výpočetní techniky. Jde o opatření ke zvýšení možností průzkumu, přenosu informací, velení a řízení palby i úderů. Zkušenosti potvrzují, že bez pozitivního vyřešení otázek, které souvisejí s problémem bezprostředního propojování prostředků průzkumu a ničení při zvýšení účinnosti průzkumu (alespoň na přibližnou úroveň kvality soudobých palebných a úderných prostředků) v co nejkratší době, budou vynaložené prostředky na zavádění vysoce přesné zbraně využity přinejmenším pouze částečně.

Při hlubším posuzování celé problematiky zjišťování a ničení objektů 1. pořadí nepřítel lze dojít k závěru, že na tomto úkolu se kromě průzkumných a palebných (úderných) systémů nebo kompletů budou muset podílet i ostatní prostředky ničení, např. přepadové odřady operačních manévrovacích skupin, taktické (operační) a úderné výsadky, ale i orgány vojskového a speciálního průzkumu. To si vyžaduje teoreticky rozpracovat a do praktických zásad komplexně dorešit princip „zjistit a bezprostředně zničit“.